

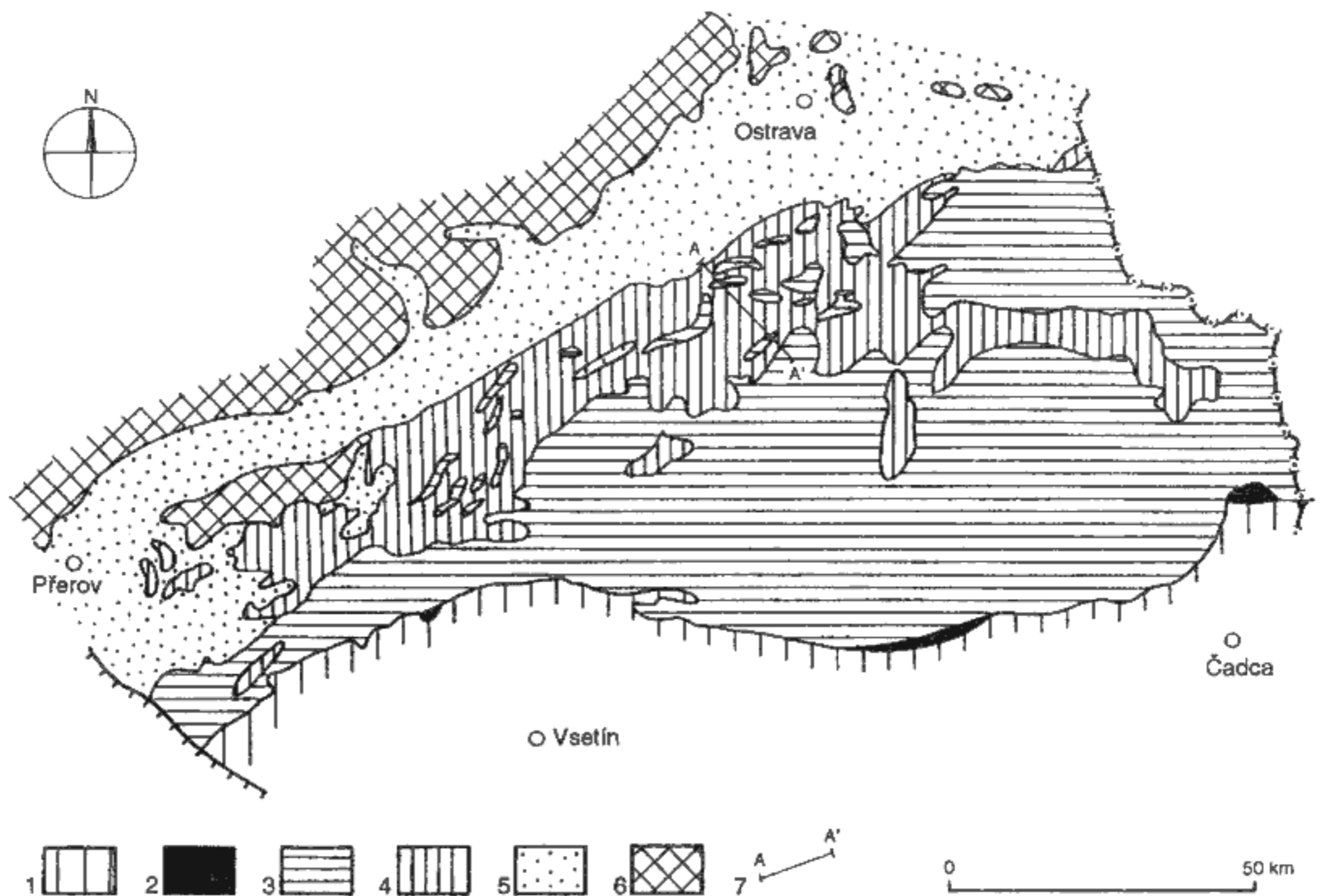
Úvod

Podslezská jednotka představuje sv. úsek ždánicko-podslezské jednotky v území mezi údolími Moravy a Olše (ROTH - HANZLÍKOVÁ in BUDAY et al. 1967). Toto pojetí podslezské jednotky se odlišuje od vymezení ČTYROKÉHO a STRÁNÍKA (1995), podle kterého je tato jednotka pojímána mnohem samostatněji. Vymezení ROTH a HANZLÍKOVÉ (l.c.) naopak zdůrazňuje jednotný litostratigrafický vývoj ždánicko-podslezské jednotky jako celku s tím, že je v ní možno vymezit podle zastoupení určitých souvrství tři základní úseky: podslezský, ždánický a waschbergský. Zatímco jz. úsek ždánicko-podslezské jednotky, ždánická jednotka, je význačný převahou oligocenních a spodnomiocenních uloženin nad sedimenty svrchní křídly až svrchního eocénu, v podslezské jednotce je situace opačná. Jsou v ní především zastoupeny horniny svrchní křídly až svrchního eocénu. Mladší vrstvy jsou vyvinuty jen podřízeně. Jižní částí ždánické jednotky je waschbergský úsek, který se

od podslezské jednotky liší přítomností jury a křídly ve vývoji klenčického souvrství, ernstbrunnských vápenců a klementsčkových vrstev.

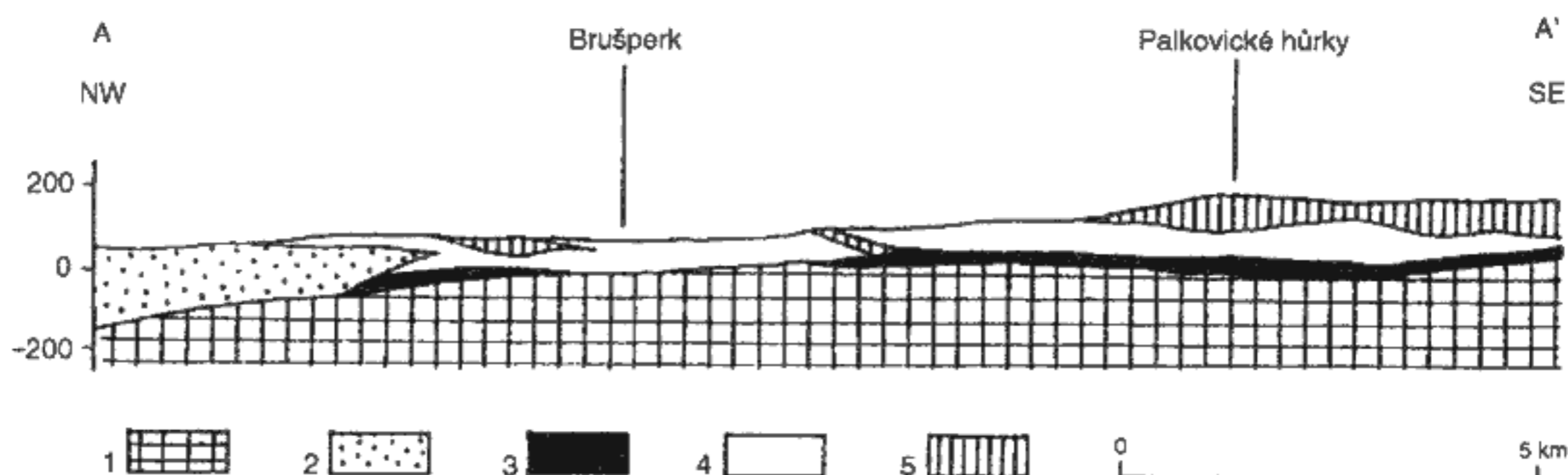
Podslezskou jednotku skládají dva základní příkrovy, spodní a svrchní, které tvoří nejspodnější část soustavy příkrovů karpatského flyše. Příkrovy podslezské jednotky mají složitou vrásovou a šupinovitou vnitřní stavbu (např. MARTINEC et al., 1986), která je dosud málo známá. Jsou odloupené, bezkořenné a při násunu vytvořily soustavu ramp. Vzhledem k horninám karpatské a spodnobadenské předhlubně v tektonickém podloží a vůči slezské jednotce v tektonickém nadloží představují duplexní strukturu.

Specifickým rysem jak podslezské jednotky, tak jejich ekvivalentů (ždánické jednotky, zóny Waschbergu) je převážně pelitický vývoj svrchní křídly a paleogénu, přítomnost menilitového souvrství ve spodním až středním oligocénu a nevýrazně flyšová facie vyššího oligo-

1. Oblast hlavního rozšíření podslezské jednotky v Moravskoslezských Beskydech, v jejich podhůří a v Kelčské pahorkatině (schematizováno). 1 – magurský flyš, 2 – předmagurská jednotka, 3 – slezská jednotka, 4 – podslezská jednotka, 5 – předhlubně, 6 – Český masiv, 7 – linie řezu z obr. 2.

1. Geological setting of the Subsilesian Unit in the Moravsko-Silesian Beskydy Mountain (schematized). 1 – Magura Group, 2 – Foremagura Unit, 3 – Silesian Unit, 4 – Subsilesian Unit, 5 – Foredeep, 6 – Bohemian Massif, 7 – position of the cross section on the fig. 2.

2. Schéma stavby slezské a podslezské jednotky v Podbeskydích. Průběh řezu je vyznačen na obr. 1. (Schematizováno). 1 – Český masiv, 2 – spodní baden (mladší mladoštýrská předhlubeň), 3 – karpat (starší mladoštýrská předhlubeň), 4 – podslezská jednotka, 5 – slezská jednotka (na JV souvislý příkrov, na SZ útržky a šupiny provrásněné spolu s podslezskou jednotkou).

2. Cross section of the Subsilesian and Silesian Units in the Podbeskydská vrchovina highland. The topographic position of the cross section is given in the fig. 1. (Schematized). 1 – Bohemian Massif, 2 – Lower Badenian (younger Young Styrian foredeep), 3 – Karpatian (older Young Styrian foredeep), 4 – Subsilesian Unit, 5 – Silesian Unit.

cénu (ždánicko-hustopečské a ženklavské souvrství). Vzhledem k vysokému stupni vrtné prozkoumanosti je podslezská jednotka ze sedimentologického a stratigrafického hlediska dosti dobře známá a představuje tak modelovou oblast pro charakterizování sedimentace severních okrajových částí Tethydy na jejím styku se západoevropskou platformou, v konkrétním případě s jv. okrajovou částí Českého masivu – brunovistulíkem.

Tato jednotka je rozšířená na východní Moravě a ve

východním Slezsku mezi údolními Moravy a Olše. Zvláště typický vývoj má mezi údolními Bečvy a Olše. Společně s tektonicky vyšší slezskou jednotkou tvoří Kelčskou, Příborskou a Těšínskou pahorkatinu, Štramberskou vrchovinu, Frenštátskou, Třineckou a Jablunkovskou brázdou. Podslezská jednotka rovněž vystupuje v Moravkoslezských Beskydech v tektonických oknech ženklavském, frýdlantském a jablunkovském a v několika drobnějších šupinách v oblasti souvislého rozšíření slezské jednotky (obr. 1, 2).

Základní geologická charakteristika

Podslezskou jednotku prvně vymezili HANZLÍKOVÁ et al. (1953) jako nejspodnější skupinu dílčích příkrovů (event. šupin) na bázi alochtonního flyšového pásma Západních Karpat nasunutého na varisky zkonsolidovaný autochton – Český masiv (resp. brunovistulikum) a na sedimenty karpatských předhlubní (spodní miocén, karpat a spodní baden). V bezprostředním podloží podslezské jednotky místy vystupuje soustava šupin (tektonických brekcí) z hornin karpatu. Tato zóna dosahuje zpravidla několikametrové až desetimetrové mocnosti (nejpodrobněji SVATUŠKA et al. 1991).

Detailní litologický a tektonický výzkum podslezské jednotky je obtížný jednak pro nedokonalé odkrytí (rozsaáhlejší odkryvy se omezují jen na koryta větších řek, zpravidla za nízkého vodního stavu), jednak pro velmi intenzivní tektonické porušení. Podle ROTH (1971) je pro příkrovy podslezské jednotky typický hnětený tektonický styl a rozčlenění vrstev do šupin a čoček různé kompetence. Tyto šupiny a čočky dosahují mocnosti několika centimetrů až desítek, výjimečně stovek metrů.

Tektonický styl jednotlivých příkrovů proto v detailu závisí na rozdílné kompetenci hornin. Časté je někdy velmi detailní provrásnění až prohnětení se slezskou jednotkou.

Intenzivní tektonické porušení značně komplikuje jak korelaci, tak i faciální a paleogeografickou interpretaci, a to i přes skutečnost, že podslezskou jednotkou prošlo několik stovek převážně však intervalově jádrovaných vrtů (ĎURICA - SUK et al. 1991). Tyto interpretace dále ztížily mladoštýrské rotační pohyby jednotlivých dílčích příkrovů slezské a podslezské jednotky směrem k SZ (KRS - KRISOVÁ - ROTH 1977, ELIÁŠ 1979a).

Podslezská jednotka je přesunuta přes své autochtonní podloží nejméně o 20 km, generálně k S až SZ. Dokazují to zejména výsledky vrtů Geologického průzkumu, Ostrava, UNIGEO, Ostrava a Moravských naftových dolů, Hodonín a výchozy vystupující v tektonických oknech v podloží slezské jednotky. Délka násunu je doložena vrty (např. Jablunkov 1 a Písek 1 v j. části Jablunkovské brázdou, Rožnov 1 na j. svahu vrcholové části Rožnov-